

Az Európai Unió
Tanácsa

Brüsszel, 2023. december 12.
(OR. en)

16707/23

ELARG 94
COWEB 162
COEST 669

AZ ELJÁRÁS EREDMÉNYE

Küldi: a Tanács Főtitkársága

Címzett: a delegációk

Tárgy: A Tanács következtetései a bővítésről

Mellékelten továbbítjuk a delegációknak a bővítésről szóló tanácsi következtetéseket, melyeket a Tanács 2023. december 12-én jóváhagyott.

A TANÁCS KÖVETKEZTETÉSEI A BŐVÍTÉSRŐL

1. A Tanács nyugtázza az EU bővítési politikájáról szóló, 2023. november 8-i bizottsági közleményt, amely magában foglalja a Montenegróról, Szerbiáról, Észak-Macedóniáról, Albániáról, Bosznia-Hercegovináról, Koszovóról*, Törökországról, Ukrajnáról, a Moldovai Köztársaságról (a továbbiakban: Moldova) és Grúziáról szóló jelentéseket.
2. A Tanács újlag megerősíti elkötelezettségét a bővítés mellett, összhangban az Európai Tanács által 2006 decemberében jóváhagyott, megújított bővítési konszenzussal és az azt követő tanácsi és európai tanácsi következtetésekkel. A korábbi tanácsi következtetésekkel összhangban, és a koppenhágai politikai kritériumok keretében a Tanács újlag megerősíti, hogy méltányos és szigorú feltételrendszerre, illetve a saját érdek és a visszafordíthatóság elvének alkalmazására van szükség. A Tanács hangsúlyozza, hogy fontos biztosítani azt, hogy az EU fenn tudja tartani és el tudja mélyíteni a saját fejlődését, ideértve az új tagállamok integrálására vonatkozó kapacitását is. A Tanács továbbra is elvárja a partnerektől, hogy vállaljanak felelősséget, és a szükséges reformok, valamint az alapkérdések terén elért kézzelfogható előrelépés révén bizonyítsák elkötelezettségük és politikai akaratuk hitelességét.

* Ez a megnevezés nem érinti a jogállással kapcsolatos álláspontokat, továbbá összhangban van az 1244/1999 sz. ENSZ BT-határozattal és a Nemzetközi Bíróságnak a koszovói függetlenségi nyilatkozatról szóló véleményével.

3. A bővítés geostratégiai befektetés a békébe, a biztonságba, a stabilitásba és a jólétbe. Emellett hajtóerőt képez az európai polgárok gazdasági és szociális körülményeinek javításához, valamint az országok közötti egyenlőtlenségek csökkentéséhez, továbbá elő kell mozdítania az Unió alapját képező értékeket. Előretekintve az Unió további bővülésének lehetőségére, arra mind az Uniónak, mind a jövőbeli tagállamoknak készen kell állniuk. A csatlakozni kívánó országoknak a csatlakozási folyamat érdemalapú jellegével összhangban, valamint az EU segítségével fokozniuk kell reformerőfeszítéseiket, különösen a jogállamiság terén. Ezzel párhuzamosan az Uniónak meg kell teremtenie a szükséges belső fundamentumokat, és végre kell hajtania a szükséges belső reformokat. Meg fogjuk határozni hosszú távú törekvéseinket és azok megvalósításának módjait. Foglalkozni fogunk a prioritásainkat és a szakpolitikáinkat, valamint a cselekvési képességünket érintő kulcskérdésekkel. Ezáltal az EU erősebbé válik majd, és az európai szuverenitás is fokozódni fog.
4. Oroszország Ukrajna elleni agressziós háborúja rávilágít arra, hogy a bővítés is stratégiai prioritás. Emlékeztetve ezzel összefüggésben a 2003. évi szaloniki cselekvési programra és az Európai Tanács 2022. júniusi következtetéseire, a Tanács megerősíti, hogy teljes mértékben és egyértelműen elkötelezett a Nyugat-Balkán, Ukrajna, Moldova és Grúzia uniós tagsági perspektívája mellett, és ismételten hangsúlyozza, hogy jövőjük az Európai Unióban van. Törökország továbbra is tagjelölt ország, és számos közös érdekű területen kulcsfontosságú partner.
5. Elengedhetetlen, hogy az összes csatlakozni kívánó partner tiszteletben tartsa az EU alapját képező értékeket, és kötelezettséget vállaljon azok előmozdítása iránt, valamint hogy teljesítse az uniós tagsághoz szükséges kötelezettségeket. A Tanács újólá megerősíti, hogy a jogállamiság az EU sarokkövét jelentő alapvető érték, és továbbra is elengedhetetlen feltétele az uniós tagság felé vezető úton történő előrelépésnek. A jogállamiság és az alapvető jogok terén elért tartós és visszafordíthatatlan reformeredmények, a demokratikus intézmények működése – beleértve a polarizáltság megszüntetését is –, a közigazgatás működése és gazdasági kritériumok jelentik az uniós tagság felé való közeledés értékelésére szolgáló fő referenciaértékeket.

6. Az alapvető jogok védelme az uniós értékek központi elemét képezi. A Tanács különös figyelmet fordít a partnerek által ezen a területen elért eredményekre, emlékeztetve arra, hogy a bejelentett hiányosságok kezelésére irányuló, hiteles intézkedések általános prioritást jelentenek. Ezzel összefüggésben a Tanács újól fog hangsúlyozza a gyermekek jogai, valamint a kisebbségekhez tartozó személyek és a kiszolgáltatott helyzetben lévő személyek, így például a romák, a fogyatékossgal élő személyek, a lesbikus, meleg, biszexuális, transznemű és interszexuális (LMBTI) személyek, valamint a nemzeti kisebbségekhez tartozó személyek jogai védelmének és a velük való megkülönböztetésmentes bánásmódnak a fontosságát. A nemek közötti egyenlőséget illetően a Tanács megismétli, hogy gondoskodni kell a nők és a lányok társadalmi szerepének megerősítéséről, valamint biztosítani kell számukra alapvető jogaik teljes körű gyakorlását. A Tanács emlékeztet arra, hogy a véleménynyilvánítás szabadsága, valamint a tömegtájékoztatás szabadsága és sokszínűsége a demokratikus társadalom fő pillérének számít, és továbbra is alapvetően fontos, hogy konkrét és kézzelfogható eredményeket érjenek el ezeken a létfontosságú területeken.
7. A Tanács hangsúlyozza továbbá, hogy a partnereknek előrelépést kell elérniük az átfogó igazságügyi reform, a korrupció elleni küzdelem – ideértve az oligarchák befolyásának felszámolását –, valamint a szervezett bűnözés elleni küzdelem terén. A Tanács emlékeztet arra, hogy a szervezett bűnözés elleni küzdelem területén meggyőző eredményekre van még mindig szükség a jogerős ítéletek, valamint a bűncselekményből származó vagyon lefoglalása és elkobzása terén.
8. A Nyugat-Balkánon továbbra is határozott erőfeszítésekre van szükség a megbékélés és a regionális stabilitás előmozdításához, többek között a partnerek közötti kétoldalú viták és a múlt örökségében gyökerező kérdések megoldása révén, a nemzetközi jognak és az általános elveknek megfelelően, ideértve a jogutódlási kérdésekről szóló megállapodást is.
9. A Tanács nyomatékosan hangsúlyozza a külpolitikai kérdésekkel kapcsolatos együttműködés további elmélyítésének alapvető fontosságát, valamint az Uniónak a partnerekkel szembeni azon elvárását, hogy teljes mértékben igazodjanak az EU közös kül- és biztonságpolitikájához (KKBP) – ideértve a korlátozó intézkedéseket is –, ami az uniós integrációs folyamat egyik kulcsfontosságú eleme, és határozott kifejezésre juttatása annak, hogy egy partner milyen stratégiai döntést hoz és milyen helyet tölt be egy értékközösségben. Az EU továbbra is a partnerek mellett áll, és támogatást nyújt mindenekelőtt a teljes mértékben igazodó partnereknek, többek között a hibrid fenyegetésekkel szembeni rezilienciájuk fokozása érdekében. Továbbra is rendkívül fontos a többek között az Oroszország Ukrajna ellen folytatott agressziós háborújára válaszul elfogadott uniós korlátozó intézkedések kijátszásának megakadályozása.

10. A Tanács üdvözli a partnerekkel a hibrid fenyegetések elleni küzdelem, valamint a terrorizmus, a radikalizálódás és a szervezett bűnözés elleni küzdelem terén folytatott sikeres együttműködést, és továbbra is elkötelezett az e területeken folytatott együttműködés további elmélyítése mellett. Az információmanipuláció – többek között a dezinformáció – elleni küzdelem továbbra is fontos prioritás. A Tanács emlékeztet arra, hogy Európai Unió fokozni fogja az Oroszország Ukrajna ellen folytatott agressziós háborújával kapcsolatos hamis orosz narratívák és dezinformáció elleni küzdelem céljából a partnerekkel folytatott együttműködését.
11. Az irreguláris migráció még mindig alapvető kihívást jelent, és valamennyi partnerrel folyamatos együttműködést és koordinációt igényel. A Tanács elismerését fejezi ki a nyugat-balkáni partnereknek a konstruktív együttműködésükért, Törökországnak pedig a világ egyik legnagyobb menekült lakosságának a befogadására irányuló, folyamatos erőfeszítéseier. A Tanács hangsúlyozza továbbá annak döntő fontosságát, hogy a partnerek harmonizálják vízumpolitikájukat az Unióval.
12. A Tanács felszólítja valamennyi partnerét, hogy világosan kommunikálják polgáraik felé az uniós tagság felé vezető útjukból fakadó előnyöket és kötelezettségeket, valamint az uniós értékek és a szükséges reformok melletti saját elkötelezettségüket.
13. Az EU továbbra is minden szinten meg fogja erősíteni és fokozni fogja a jövőbeli uniós tagok politikai, gazdasági és társadalmi átalakulásának támogatását, amely a jogállamiság, valamint a társadalmi-gazdasági reformok terén tett kézzelfogható előrelépésre, továbbá az európai értékeknek, szabályoknak és normáknak a partnerek általi tiszteletben tartására épül. A Tanács folytatni fogja a partnereknek nyújtott jelentős pénzügyi és technikai támogatást, különösen az Előcsatlakozási Támogatási Eszköz (IPA) és a Szomszédsági, Fejlesztési és Nemzetközi Együttműködési Eszköz (NDICI – Globális Európa), valamint az ikerintézményi együttműködés és a technikai segítségnyújtás és információcsere (TAIEX) révén. A feltételeesség és az „első a szakpolitika” elvének értelmében e pénzügyi támogatás célja, hogy segítse a partnereket reformok elfogadásában és az uniós vívmányokkal való teljes körű jogharmonizáció elérésében.

14. A Tanács továbbra is elkötelezett amellett, hogy közelebb hozza partnereit az EU-hoz, elvégezze a csatlakozáshoz szükséges előkészületeket, és már a bővítési folyamat során konkrét előnyöket nyújtson a partnerek állampolgárai számára. A Tanács e célból olyan további intézkedések feltérképezését sürgeti, amelyek a fokozatos integráció érdemalapú és visszafordítható módon történő további végrehajtását célozzák, összhangban az Európai Tanács 2022. júniusi ülésével. A Tanács hangsúlyozza a meglévő jogi eszközökben rejlő lehetőségek teljes körű kiaknázásának fontosságát, és várakozással tekint az elé, hogy a bővítési folyamat felülvizsgált módszertanára építve megvizsgálják a teljes jogú tagság felé vezető úton a további fokozatos integrációra irányuló javaslatokat, ideértve a közös érdekű területeken az EU partnerekkel folytatott ágazati együttműködésének a további elmélyítését is. Ezzel összefüggésben a Tanács tudomásul veszi a Nyugat-Balkánra vonatkozó új növekedési tervről szóló bizottsági közleményt, amelynek célja, hogy – szigorú feltételrendszerhez kötve – felgyorsítsa a Nyugat-Balkán és az EU közötti társadalmi-gazdasági konvergenciát, és ösztönözze a régiót arra, hogy az uniós tagság felé vezető út támogatása érdekében gyorsítsa fel az alapkérdésekhez kötődő, EU-vonatkozású reformok ütemét. A növekedési terv javasolt végrehajtását várhatóan összekapcsolják majd azzal, hogy milyen mértékű előrehaladás történik többek között az uniós vívmányok, a regionális együttműködés, valamint Szerbiának és Koszovónak az EU közvetítésével zajló párbeszédben való konstruktív részvétele terén. A keleti partnerség regionális politikája továbbra is támogatni fogja Ukrajnát, Moldovát és Grúziát az uniós tagság felé vezető úton.

MONTENEGRÓ

15. A Tanács üdvözli az új kormány megalakulását, és arra ösztönzi, hogy mozdítsa elő Montenegrónak az uniós tagság felé vezető úton való gyors előrehaladását és stratégiai irányvonalát. Politikai konszenzusra és akaratra van szükség a demokratikus intézmények működőképességének sürgős helyreállításához és a régóta fennálló reformvállalások teljesítéséhez.
16. A Tanács üdvözli a csatlakozási tárgyalások során eddig elért általános eredményeket: a 33 átvilágított fejezetet megnyitották, és 3 fejezetet ideiglenesen lezártak. Montenegrónak haladéktalanul a jogállamiságról szóló 23. és 24. fejezetben foglalt időközi kritériumok teljesítésére kell összpontosítania erőfeszítéseit. E mérföldkő elérése előtt nem kerül sor további fejezetek ideiglenes lezárására. A Tanács emlékeztet arra, hogy az e fejezetekkel kapcsolatos előrehaladás alapvető fontosságú, és továbbra is meghatározza a csatlakozási tárgyalások általános ütemét.

17. A Tanács emlékeztet arra, hogy a független, hatékony és magas színvonalú igazságszolgáltatási rendszer biztosítása érdekében sürgősen helyre kell állítani a legfontosabb igazságügyi szervek működését – különösen a még függőben lévő kinevezések véglegesítése révén –, valamint fel kell gyorsítani és el kell mélyíteni a kulcsfontosságú igazságügyi reformok végrehajtását. A Tanács üdvözli az Alkotmánybíróság hetedik bírójának kinevezését, aminek köszönhetően az Alkotmánybíróság immár teljes mértékben működőképes.
18. A Tanács arra ösztönzi Montegrót, hogy fokozza erőfeszítéseit mindenekelőtt az olyan kritikus fontosságú területeken, mint a korrupció és a szervezett bűnözés elleni küzdelem. A Tanács, noha nyugtázza az eddig elért eredményeket, kiemeli, hogy Montegrónak megfelelőbb eredményeket kell elérnie a nyomozások, a büntetőeljárások, a jogerős ítéletek, valamint a bűncselekményből származó vagyon lefoglalása és elkobzása tekintetében.
19. Emellett a Tanács, bár megállapítja, hogy történt némi előrelépés, arra is ösztönzi Montegrót, hogy fokozza erőfeszítéseit a véleménynyilvánítás szabadsága és a tömegtájékoztatás szabadsága terén, ideértve az újságíróknak az erőszak minden formájával szembeni intézményes védelmét is.
20. A gazdasági kritériumokat illetően a Tanács üdvözli a gazdaság erőteljes élénkülését és folyamatos növekedését, a banki és a pénzügyi ágazat stabilitását, valamint a munkaerőpiac javulását. A Tanács arra ösztönzi Montegrót, hogy hajtson végre strukturális reformokat, csökkentse az államadósságot, valamint tegyen további erőfeszítéseket a költségvetési irányítás és átláthatóság javítására.
21. A Tanács üdvözli a kormánynak a regionális együttműködés továbbfejlesztése és a jószomszédi kapcsolatok erősítése iránti elkötelezettségét.
22. A Tanács komoly elismerését fejezi ki Montegrónak a külpolitikai kérdéseket érintő következetes együttműködéséért, valamint azért, hogy folyamatosan és régóta teljes mértékben igazodik az EU közös kül- és biztonságpolitikájához, többek között az uniós korlátozó intézkedésekkel kapcsolatban is. Ez erőteljes jelzés Montegrónak az uniós tagság felé vezető út melletti stratégiai elkötelezettségére vonatkozóan. Üdvözli emellett, hogy Montegró továbbra is aktívan részt vesz a közös biztonság- és védelempolitika (KBVP) keretében indított missziókban és műveletekben.

SZERBIA

23. Emlékeztetve a 2022. december 13-i következtetéseire, a Tanács hangsúlyozza, hogy a Szerbia által hozott, az EU-hoz való csatlakozásra vonatkozó stratégiai döntés érvényre juttatása érdekében erős politikai akaratra és következetességre van szükség az Unióval kapcsolatos reformok végrehajtása terén. A Tanács emlékeztet arra, hogy Szerbia esetében a jogállamiság és a Koszovóval való kapcsolat normalizálása felé való elmozdulás továbbra is meghatározó lesz a csatlakozási tárgyalások sebessége szempontjából.
24. A Tanács üdvözli a csatlakozási tárgyalások tekintetében összességében eddig elért eredményeket: a 35 tárgyalási fejezetből huszonkettőt nyitottak meg, kettőt pedig ideiglenesen lezártak. Szerbiának továbbra is a jogállamiságról szóló 23. és 24. fejezetben foglalt időközi kritériumok teljesítésére kell összpontosítania. A Tanács üdvözli a 2022. évi alkotmánymódosításokat átültető öt jogszabály időben történő elfogadását. Mindazonáltal további munkára és politikai elkötelezettségre van szükség az alapvető területeken – többek között az igazságszolgáltatás területén – végrehajtandó reformok megvalósításához. Emellett Szerbiának továbbra is különös figyelmet kell fordítania az alapvető jogok teljes körű tiszteletben tartására, többek között a legkiszolgáltatottabb helyzetben lévő csoportok védelmére, valamint a kisebbségekhez tartozó személyekkel szembeni, Szerbia egész területén érvényesülő megkülönböztetésmentes bánásmódra.
25. A Tanács hangsúlyozza, hogy Szerbiának fokoznia kell a korrupció és a szervezett bűnözés elleni küzdelemre irányuló erőfeszítéseit. Szerbiának továbbá kézzelfogható eredményeket és meggyőző előrelépést kell elérnie eredményes nyomozások, büntetőeljárások és jogerős ítéletek, valamint a bűncselekményből származó vagyoni eszközök befagyasztása és elkobzása révén.
26. A Tanács ismételten aggódalmának ad hangot amiatt, hogy csupán korlátozott előrelépés történt a véleménynyilvánítás szabadságával és a média függetlenségével kapcsolatos általános környezet javítása terén. A Tanács arra ösztönzi Szerbiát, hogy fokozza a médiastratégiára vonatkozó cselekvési terv hatékony végrehajtására irányuló erőfeszítéseit.
27. A Tanács újólaj felszólítja a szerb hatóságokat arra, hogy folytassanak objektív és egyértelmű kommunikációt az EU-ról, és aktívan vegyenek részt a dezinformáció és a külföldi információmanipuláció minden formájának megelőzésében és az ezek elleni küzdelemben, valamennyi médiacsatornát érintően.

28. A Tanács továbbra is hangsúlyozza: fontos, hogy érdemi regionális együttműködést folytassanak a háborús bűncselekmények országon belüli kezelését illetően, megoldják az eltűnt személyekkel kapcsolatos lezáratlan ügyeket, és teljeskörűen együttműködjenek a büntetőtörvényszékek fennmaradó feladatainak ellátására szolgáló nemzetközi mechanizmussal. Nem szabad támogatni az elítélt háborús bűnösöket, és nem szabad dicsőíteni vagy tagadni büntetteiket.
29. A demokratikus intézmények megfelelő működéséhez szükséges feltételek javítása érdekében a Tanács határozottan arra ösztönzi Szerbiát, hogy foglalkozzon az EBESZ/ODIHR és az Európa Tanács szerveinek régóta fennálló ajánlásaival, többek között a választási folyamat kulcsfontosságú vetületeire vonatkozó ajánlásokkal.
30. A Tanács nyugtázza a Bizottság azon megállapítását, hogy Szerbia fenntartja a 3. témakör (Versenyképesség és inkluzív növekedés) tárgyalási nyitókritériumaival kapcsolatos felkészültségi szintjét. A Tanács üdvözli, hogy Szerbiát jó felkészültségi szint jellemzi a gazdasági kritériumokat illetően, ugyanakkor arra ösztönzi az országot, hogy a közigazgatás és az állami tulajdonú vállalatok irányítása strukturális reformjának felgyorsítása révén adjon további lendületet a magánszektornak.
31. A Tanács üdvözli, hogy Szerbia több regionális együttműködési kezdeményezést illetően is fenntartotta kötelezettségvállalását, és arra ösztönzi Szerbiát, hogy még tovább erősítse a jószomszédi kapcsolatokat, valamint továbbra is járuljon hozzá a stabilitáshoz és a valamennyi régióbeli partnerrel való megbékéléshez.
32. A Tanács újólal hangsúlyozza azon erőteljes elvárását, amely szerint Szerbiának kiemelten sürgős feladatként fokoznia kell arra irányuló erőfeszítéseit, hogy teljes mértékben igazodjon az EU közös kül- és biztonságpolitikai álláspontjaihoz és korlátozó intézkedéseikhez, többek között Oroszország és Belarusz vonatkozásában is. A Tanács felszólítja továbbá a szerb hatóságokat, hogy tartózkodjanak a külpolitikával és más stratégiai kérdésekkel kapcsolatos uniós álláspontokkal ellentétes fellépésektől és nyilatkozatoktól. A Tanács nyugtázza, hogy Szerbia humanitárius és egyéb segítséget nyújt Ukrajnának. A Tanács üdvözli továbbá, hogy Szerbia javította együttműködését az EU-val az uniós korlátozó intézkedések kijátszásának megelőzése terén, és arra ösztönzi Szerbiát, hogy folytassa ezeket az erőfeszítéseket. A Tanács üdvözli, hogy Szerbia továbbra is aktívan részt vesz az uniós KBVP keretében megvalósuló uniós missziókban és műveletekben, valamint jelentősen hozzájárul azokhoz.

33. A Tanács elismeri az e tekintetben elért eredményeket, ugyanakkor továbbra is hangsúlyozza, hogy Szerbiának teljes mértékben teljesítenie kell az uniós vízumpolitikához való igazodásra vonatkozó kötelezettségvállalását.
34. A Tanács újólá hangsúlyozza, hogy semmi nem indokolhatja az erőszakot, és határozottan elítéli a koszovói szerb tüntetők által polgári személyekkel, a KFOR csapataival, a bűnüldöző szervekkel és a médiával szemben 2023. május 29-én Észak-Koszovóban elkövetett erőszakos cselekményeket, valamint a koszovói rendőrség ellen 2023. szeptember 24-én Észak-Koszovóban elkövetett erőszakos támadást. A Tanács elvárja Szerbiától, hogy teljes mértékben működjön együtt, és tegyen meg minden szükséges intézkedést a támadások elkövetőinek elfogása és gyors bíróság elé állítása érdekében. A Tanács sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy Szerbia nem tett eleget ezen a téren. A Tanács aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy Szerbia több alkalommal is növelte katonai jelenlétét Koszovó közelében, és nyugtázza a csapatok és felszerelések jelenlétének ezt követő csökkentését. Szerbiának és Koszovónak folyamatos dezeszkalációs erőfeszítéseket kell tenniük, tartózkodniuk kell az olyan egyoldalú és provokatív fellépésektől, amelyek feszültségekhez és erőszakhoz vezethetnek, és be kell szüntetniük a megosztó retorikát. A Tanács üdvözlí, hogy Szerbia lépéseket tett a helyes irányba, többek között azáltal, hogy nyilvánosan bátorította a koszovói szerbeket az észak-koszovói helyhatósági választásokon való részvételre. Szerbiának arra is ösztönöznie kell a koszovói szerbeket, hogy térjenek vissza az általuk elhagyott intézményekbe. A Tanács emlékeztet arra, hogy az Európai Tanács 2023. október 26–27-i következtetéseivel összhangban a feszültségek enyhítésének a felek általi elmulasztása következményekkel fog jární.
35. A Tanács elvárja, hogy mind Szerbia, mind Koszovó olyan fenntartható megoldást találjon az észak-koszovói helyzetre, amely minden polgár számára garantálja a biztonságot, a védelmet és a részvételi demokráciát.
36. A Tanács elvárja Szerbiától, hogy jóhiszeműen és a kompromisszum szellemében vegyen részt az EU közvetítésével zajló párbeszédben azért, hogy haladéktalanul olyan átfogó, jogilag kötelező erejű megállapodást lehessen elérni Koszovóval a kapcsolatok normalizálásáról, amely összhangban áll a nemzetközi joggal és az uniós vívmányokkal. E megállapodás keretében foglalkozni kell az összes kulcsfontosságú lezáratlan kérdéssel, hozzájárulva ezáltal a regionális stabilitáshoz. A kapcsolatok normalizálása és a párbeszédre vonatkozó kötelezettségvállalások teljesítése alapvető feltétel mindkét fél európai útján, és előrelépés hiányában a felek azt kockáztatják, hogy fontos lehetőségektől esnek el.

37. A Tanács üdvözli a Koszovó és Szerbia közötti kapcsolatok normalizálása felé vezető útról szóló megállapodást és annak végrehajtási mellékletét, amelyeket 2023 februárjában és márciusában fogadtak el, és sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy e megállapodást egyik fél sem hajtotta végre, csakúgy mint olyan egyéb, függőben lévő kötelezettségvállalásokat, amelyekre a főképvisező által vezetett és az EU különleges képviselője által támogatott, az EU közvetítésével zajló párbeszéd keretében került sor. Felszólítja Szerbiát és Koszovót, hogy további késedelem és előfeltételek nélkül teljes mértékben tartsák tiszteletben és hajtsák végre ezeket. Ez magában foglalja a szerb többségű önkormányzatok szövetségének/közösségének létrehozását is. A Tanács üdvözli, hogy Szerbia és Koszovó kész elfogadni az uniós közvetítő által a feleknek benyújtott alapokmány-tervezetet, azzal, hogy ennek alapján további munkára van szükség.
38. A Tanács felkéri a Bizottságot és a főképvisezőt, hogy mielőbb, de mindenképpen még 2024. január vége előtt tegyen javaslatot a Tanács részére a szerb csatlakozási tárgyalások 35. fejezetében szereplő kritériumok módosítására, hogy tükröződjenek azokban Szerbiának a megállapodásból és annak végrehajtási mellékletéből eredő kötelezettségei.

ÉSZAK-MACEDÓNIA

39. Emlékeztetve a 2022. júliusi tanácsi következtetésekre, a Tanács üdvözli az Észak-Macedóniával 2022 júliusában tartott első kormányközi konferenciát, valamint az átvilágítási ülések sikeres lezárását. A Tanács készen áll arra, hogy további késedelem és további politikai döntés nélkül újabb kormányközi konferenciát hívjon össze, amint Észak-Macedónia a belső eljárásainak megfelelően teljesíti a 2022. júliusi tanácsi következtetésekből említett alkotmánymódosítások végrehajtására vonatkozó kötelezettségvállalását. A Tanács felszólítja Észak-Macedóniát, hogy gyorsítsa fel e módosítások végrehajtását. A Tanács készen áll arra, hogy ezt követően a tárgyalási kerettel összhangban a lehető leghamarabb megnyissa az első tárgyalási témakört.
40. A Tanács arra ösztönzi az összes parlamenti pártot, hogy összpontosítsanak az EU-val kapcsolatos reformok és az uniós csatlakozási folyamat előmozdítására.

41. A Tanács üdvözli Észak-Macedónia kulcsfontosságú területeken való felkészültségének szintjét, és hangsúlyozza, hogy fel kell gyorsítani az uniós irányultságú reformokat és tovább kell javítani a végrehajtást, különösen az alapkérdések és a jogállamiság területén. Észak-Macedóniának eredményeket kell elérnie az igazságszolgáltatás függetlenségének, szakmaiságának és pártatlanságának biztosítása, a korrupció és a szervezett bűnözés elleni küzdelem, valamint a közigazgatás reformja terén. A Tanács komoly aggodalmának ad hangot a büntető törvénykönyv néhány olyan módosítása miatt, amely számos, magas szinten elkövetett korrupciós ügyet érint, valamint a Bírói Tanács és az igazságszolgáltatás munkájára gyakorolt indokolatlan külső befolyás miatt. A Tanács továbbá felszólítja Észak-Macedóniát, hogy folytassa az alapvető jogoknak – többek között a kisebbségekhez vagy közösségekhez tartozó személyek jogainak –, valamint a tömegtájékoztatás szabadságának és a véleménynyilvánítás szabadságának további megerősítésére irányuló erőfeszítéseit.
42. A Tanács emlékeztet arra, hogy inkluzív módon és kellő időben le kell zárni az EBESZ/ODIHR és a Velencei Bizottság ajánlásaival összhangban megreformált választási jogszabályok felülvizsgálatát, és végre kell hajtani azokat.
43. A gazdasági kritériumokat illetően a Tanács üdvözli az elért eredményeket – különösen a költségvetési fenntarthatóság tekintetében –, és arra ösztönzi Észak-Macedóniát, hogy folytassa az uniós belső piac követelményeinek való további megfelelésre, valamint az Unión belüli versenyképességgel és piaci erőkkel való megbirkózásra irányuló erőfeszítéseit.
44. A Tanács megjegyzi, hogy a jószomszédi kapcsolatok és a regionális együttműködés továbbra is a bővítési folyamat, valamint a stabilizációs és társulási folyamat alapvető elemeit képezik. A Tanács emlékeztet a kézzelfogható eredmények elérésének, valamint a kétoldalú megállapodások, köztük a Görögországgal kötött preszpa-tavi megállapodás és a barátságról, a jószomszédi viszonyról és az együttműködésről szóló, Bulgáriával kötött szerződés jóhiszemű végrehajtásának jelentőségére.

45. A Tanács komoly elismerését fejezi ki Észak-Macedóniának a külpolitikai kérdéseket érintő következetes együttműködéséért, és mindenekelőtt azért, hogy teljes mértékben igazodik az uniós közös kül- és biztonságpolitikához, többek között az uniós korlátozó intézkedésekkel kapcsolatban is. Ez erőteljes kifejeződése annak, hogy Észak-Macedónia stratégiaileg elkötelezett az uniós tagság felé vezető út mellett. A Tanács üdvözli, hogy Észak-Macedónia továbbra is aktívan részt vesz az uniós KBVP keretében megvalósuló uniós missziókban és műveletekben. Emellett a Tanács elismerését fejezi ki Észak-Macedóniának azon aktív szerepéért, amelyet az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet (EBESZ) elnökeként tölt be egy összetett geopolitikai környezetben.

ALBÁNIA

46. A Tanács üdvözli az Albániával 2022 júliusában tartott első kormányközi konferenciát. A Tanács üdvözli az elmúlt évben a reformok terén elért eredményeket, többek között az átvilágítási ülések sikeres lezárását. A Tanács várakozással tekint Albánia csatlakozási folyamata következő lépéseinek megtétele, valamint az első tárgyalási témakör mielőbbi megnyitása elé.

47. A Tanács emlékeztet arra, hogy az országban történő inkluzív és konstruktív politikai párbeszéd továbbra is kulcsfontosságú az EU-val kapcsolatos reformok elfogadásának előmozdítása szempontjából.

48. A Tanács üdvözli az elért eredményeket, különösen az alapkérdések – mindenekelőtt a jogállamiság –, az átfogó igazságügyi reform folytatódó végrehajtása, valamint a közigazgatás reformja tekintetében. A Tanács üdvözli, hogy az átvilágítási folyamat továbbra is jó ütemben halad, és kézzelfogható eredményeket hozott. A Tanács hangsúlyozza az uniós irányultságú reformok felgyorsításának és a végrehajtás további megszilárdításának a fontosságát. A Tanács meglelégedéssel nyugtázza a korrupció és a szervezett bűnözés elleni különleges struktúrák által elért konkrét eredményeket, valamint az uniós és a tagállami bűnüldöző hatóságokkal folytatott folyamatos jó együttműködést. Folytatni kell az arra irányuló erőfeszítéseket, hogy meggyőző eredmények szülessenek a korrupció és a szervezett bűnözés elleni küzdelem területén. Emellett fokozott együttműködést kell folytatni a nyomozások terén, többek között az Európai Csalás Elleni Hivatallal (OLAF) is.

49. A Tanács felszólítja Albániát, hogy folytassa az arra irányuló erőfeszítéseit, hogy megerősítse az alapvető jogoknak, a tömegtájékoztatás szabadságának és a véleménynyilvánítás szabadságának, valamint a kisebbségekhez tartozó személyek jogainak a védelmét. A Tanács szorgalmazza egy átfogó földreform végrehajtását és a tulajdonjogok átlátható módon történő megszilárdítását, aminek keretében többek között konzultációt kell folytatni az összes érdekelt féllel, és foglalkozni kell például az irathamisítási ügyekkel, valamint mielőbb előrelépést kell tenni a nyilvántartásba vételi és kompenzációs folyamat terén. A Tanács üdvözli a kisebbségekről szóló másodlagos jogszabályok elfogadását, és továbbra is sürgeti Albániát, hogy – az európai normákkal összhangban és minden érintett érdekelt fél bevonásával – mielőbb fogadja el és hajtsa végre a nemzeti kisebbségekhez tartozó személyek védelméről szóló 2017. évi keretjogszabályhoz kapcsolódó, idevágó, még hiányzó végrehajtási jogszabályokat. A Tanács arra is ösztönzi Albániát, hogy teljes átláthatóság mellett, a nemzetközi normákkal összhangban zárja le a nemzeti népszámlálással kapcsolatos valamennyi eljárást.
50. A migrációt illetően Albániának folytatnia kell jogi keretének az uniós vívmányokhoz való hozzáigazítását. A Tanács elismeri az elért eredményeket, ugyanakkor arra ösztönzi Albániát, hogy teljesítse arra vonatkozó kötelezettségvállalását, hogy jogszabályait összhangba hozza az EU vízümpolitikájával.
51. A gazdasági kritériumokat illetően a Tanács üdvözli az albán gazdaság rezilienciáját és erőteljes fellendülését, és arra ösztönzi Albániát, hogy folytassa az uniós belső piac követelményeinek való további megfelelésre, valamint az Unión belüli versenyképességgel és piaci erőkkel való megbirkózásra irányuló erőfeszítéseit.
52. A Tanács üdvözli, hogy Albánia továbbra is konstruktív hozzáállást tanúsít a regionális együttműködés terén. A Tanács megjegyzi, hogy a jószomszédi kapcsolatok és a regionális együttműködés továbbra is a bővítési folyamat, valamint a stabilizációs és társulási folyamat alapvető elemeit képezik.
53. A Tanács komoly elismerését fejezi ki Albániának a külpolitikai kérdéseket érintő következetes együttműködéséért, és mindenekelőtt azért, hogy teljes mértékben igazodik az uniós közös kül- és biztonságpolitikához, többek között az uniós korlátozó intézkedésekkel kapcsolatban is. Ez erőteljes kifejeződése annak, hogy Albánia stratégiaileg elkötelezett az uniós tagság felé vezető út mellett. A Tanács üdvözli, hogy Albánia továbbra is aktívan részt vesz az uniós KBVP keretében megvalósuló uniós missziókban és műveletekben. Az EU továbbá elismerését fejezi ki Albániának azon aktív közreműködéséért, amelyet az ENSZ Biztonsági Tanácsának nem állandó tagjaként tanúsít a szabályokon alapuló nemzetközi rend előmozdítása és védelme területén.

TÖRÖKORSZÁG

54. A Tanács emlékeztet az Európai Unió Törökországgal való kapcsolatairól szóló összes korábbi tanácsi és európai tanácsi következtetésre, különösen arra, hogy az Európai Uniónak stratégiai érdeke, hogy stabil és biztonságos környezet alakuljon ki a Földközi-tenger keleti térségében, valamint hogy együttműködésen alapuló és kölcsönösen előnyös kapcsolat jöjjön létre Törökországgal.
55. Az EU továbbra is kész arra, hogy – amennyiben teljesülnek az Európai Tanács tagjainak 2021. március 25-i következtetéseiben és az Európai Tanács korábbi következtetéseiben meghatározott feltételek – fokozatos, arányos és visszafordítható módon együttműködjön Törökországgal több közös érdekű területen. A Tanács emellett továbbra is elkötelezett a nyílt és őszinte párbeszéd fenntartása, valamint az olyan közös kihívások kezelése és az olyan közös érdekű, meghatározó fontosságú területeken folytatott együttműködés mellett, mint például a migráció, a népegészségügy, az éghajlat-politika, a terrorizmus elleni küzdelem és a regionális kérdések. A Tanács nyugtázza, hogy folytatódik az EU és Törökország közötti, e kérdések közül többet is érintő, magas szintű párbeszéd.
56. A Tanács nyugtázza a Törökország és Görögország közötti kapcsolatoknak az elmúlt időszakban tapasztalt javulását, arra számítva, hogy az tartós lesz. A Tanács üdvözli a Földközi-tenger keleti térségében tapasztalt dezescalációt, amelyet fenn kell tartani.
57. Az EU gyorsan és szolidárisan cselekedett a Délkelet-Törökországot sújtó, 2023. februári földrengéseket követően, nevezetesen mentőcsapatokat és természetbeni támogatást küldött az Unió polgári védelmi mechanizmusán keresztül, és hozzájárult a nemzetközi közösség által felajánlott, összesen 6 milliárd EUR összegű támogatás mozgósításához.

58. A Tanács továbbra is elvárja, hogy Törökország egyértelműen elkötelezze magát a jószomszédi kapcsolatok és a békés vitarendezés mellett, amelybe szükség esetén a Nemzetközi Bíróság is bevonható. A Tanács – amint azt minden idevágó tanácsi következtetésben, valamint a 2005. szeptember 21-i nyilatkozatban is kijelentette – felszólítja Törökországot, hogy tegyen eleget a tárgyalási keret alapján fennálló kötelezettségeinek, beleértve a társulási megállapodás kiegészítő jegyzőkönyvének az összes tagállam vonatkozásában történő maradéktalan és megkülönböztetésmentes végrehajtását is. Elengedhetetlen, hogy Törökország minden tagállamot elismerjen. Törökországnak normalizálnia kell kapcsolatait a Ciprusi Köztársasággal, valamint tiszteletben kell tartania az összes uniós tagállam szuverenitását, területi integritását és valamennyi szuverén jogát, összhangban az uniós és a nemzetközi joggal, így többek között az Egyesült Nemzetek Tengerjogi Egyezményével.
59. Emlékeztetve a korábbi tanácsi és európai tanácsi következtetésekre, az EU továbbra is teljes mértékben elkötelezett a ciprusi problémának az ENSZ keretében kialakított megállapodás szerinti, az összes vonatkozó ENSZ BT-határozatnak megfelelően, továbbá az EU alapját képező elvekkel és az uniós vívmányokkal összhangban való átfogó rendezése iránt. Változatlanul döntő fontosságú, hogy Törökország elkötelezze magát a békés rendezés mellett, és hozzájáruljon ahhoz, ideértve a probléma külső vetületeit is. Az EU felszólít a tárgyalások gyors újraindítására, és kész arra, hogy aktív szerepet játsszon az ENSZ által vezetett folyamat minden szakaszának támogatásában. A Tanács emlékeztet Varószia jogállásának fontosságára, és elítéli Törökország minden olyan egyoldalú intézkedését, amely szembemegy az ENSZ Biztonsági Tanácsának határozataival, továbbá megismétli a szóban forgó intézkedések azonnali visszavonására irányuló korábbi felszólításait. A Tanács felszólítja Törökországot, hogy tartsa tiszteletben az ENSZ Biztonsági Tanácsának vonatkozó határozatait, különösen az 541., az 550., a 789. és az 1251. sz. határozatot.

60. A korábbi években elfogadott tanácsi következtetésekkel összhangban, valamint emlékeztetve Törökország e tekintetben tett nemzetközi kötelezettségvállalásaira, a Tanács ismételten komoly aggodalmának ad hangot a demokrácia, a jogállamiság és az alapvető jogok területén tapasztalható újabb és különösen nyugtalanító visszalépés miatt. A bírói függetlenség rendszerszintű hiánya és az igazságszolgáltatásra nehezedő indokolatlan nyomás, továbbá a tömegtájékoztatás és a véleménynyilvánítás szabadságának korlátozása továbbra is komoly aggodalomra ad okot. Törökországnak szorosabb együttműködést kell kialakítania az Európa Tanáccsal, valamint annak megfelelő szerveivel és intézményeivel, figyelembe kell vennie a legfontosabb ajánlásait, teljeskörűen végre kell hajtania az emberi jogok európai egyezményét (EJEE) és azokat az egyéb nemzetközi emberi jogi eszközöket, amelyeknek Törökország a részes fele, továbbá – az emberi jogok európai egyezményének 46. cikkével összhangban – végre kell hajtania az Emberi Jogok Európai Bíróságának valamennyi ítéletét. Az, hogy Törökország továbbra sem hajtja végre az Emberi Jogok Európai Bíróságának ítéleteit, kérdéseket vet fel az országnak a jogállamiság, az alapvető jogok tiszteletben tartása, valamint a nemzetközi kötelezettségei iránti elkötelezettségét illetően. A Tanács felszólítja Törökországot arra, hogy sürgősen fordítsa meg a kedvezőtlen tendenciákat mindezekben a területeken, és hitelesen foglalkozzon a Bizottság jelentésében szereplő számos súlyos hiányossággal.
61. A gazdasági kritériumokat illetően a Tanács arra ösztönzi Törökországot, hogy tegyen további lépéseket annak érdekében, hogy ismét stabilitásorientáltabb makrogazdasági politikát folytasson, és orvosolja a piaczgazdaságának megfelelő működésével – többek között az intézményi és szabályozási környezettel – kapcsolatos, továbbra is fennálló problémákat. A Tanács emlékeztet továbbá arra, hogy Törökországnak teljesítenie kell az EU–Törökország vámunió működtetésével kapcsolatos kötelezettségeit, biztosítva annak tényleges alkalmazását valamennyi tagállam vonatkozásában. A Tanács ismételten hangsúlyozza továbbá, hogy az áruk – köztük a kettős felhasználású termékek – szabad mozgása nem eredményezheti az uniós korlátozó intézkedések megkerülését.

62. Továbbra is a 2016. évi EU–Törökország nyilatkozat képezi a migrációval kapcsolatos együttműködés fő keretét, és az továbbra is eredményeket hoz. A Tanács az Európai Tanács 2021. októberi következtetéseivel összhangban elvárja Törökországtól, hogy biztosítsa az EU–Törökország nyilatkozat teljes körű és megkülönböztetéstől mentes végrehajtását – többek között a Ciprusi Köztársasággal szemben is –, továbbá hogy indítsa újra a visszaküldéseket, és előzze meg az irreguláris érkezéseket. Továbbra is alapvető fontosságú az EU és Törökország közötti visszafogadási megállapodás teljes körű és hatékony végrehajtása, valamint a bel- és igazságügy területén az összes uniós tagállammal való együttműködés. A Tanács hangsúlyozza, hogy Törökországnak igazodnia kell az EU vízumpolitikájához.
63. A Tanács mély aggodalommal veszi tudomásul, hogy Törökország külpolitikája – amint azt a Bizottság a jelentésében részletesen kifejti – egyre inkább ellentétes a közös kül- és biztonságpolitika keretében követett uniós prioritásokkal, és újólá hangsúlyozza azon erőteljes elvárását, amely szerint Törökországnak kiemelten sürgős feladatként fokoznia kell igazodását az EU közös kül- és biztonságpolitikai álláspontjaihoz és korlátozó intézkedéseihez. Noha a Tanács elismeri Törökország konstruktív szerepét az ukrán gabonaexport megkönnyítésében, mély sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy Törökország nem igazodik az Oroszország Ukrajna elleni agressziós háborújára válaszul elfogadott uniós korlátozó intézkedésekhez, és hangsúlyozza, hogy rendkívül fontos megakadályozni azok kijátszását.
64. A Tanács sajnálattal állapítja meg, hogy Törökország továbbra is egyre jobban eltávolodik az Európai Uniótól, továbbá emlékeztet a korábbi következtetéseire, amelyekben megállapította, hogy a Törökországgal való csatlakozási tárgyalások ennél fogva gyakorlatilag leálltak, és egyetlen további fejezet megnyitását vagy lezárását sem lehet fontolóra venni.

BOSZNIA-HERCEGOVINA

65. A Tanács nyugtázza a Bizottság Bosznia-Hercegovináról szóló 2023. november 8-i jelentését és annak ajánlását, továbbá várakozással tekint az Európai Tanács e kérdéstről folytatandó, közelgő megbeszélése elé.

66. A Tanács üdvözli a Bosznia-Hercegovina által azt követően tett reformerőfeszítéseket, hogy 2022 decemberében megkapta a tagjelölt státuszt. A Tanács ösztönzi Bosznia-Hercegovinát, hogy biztosítsa az uniós tagság iránti kérelméről szóló, a Tanács által 2019-ben jóváhagyott bizottsági véleményben megjelölt 14 fő prioritás teljesítése terén való fenntartható előrehaladást, a tagjelölt státuszra vonatkozó bizottsági ajánlásban meghatározott és még hátralévő összes lépés végrehajtását is beleértve, figyelembe véve az Európai Tanács 2022. júniusi következtetéseit. A Boszniai Szerb Köztársaságban bekövetkezett negatív fejlemények ellenére néhány fontos lépésre és kötelezettségvállalásra került sor a fő prioritások teljesítése érdekében. A Tanács további szükséges előrehaladást szorgalmaz a reformokkal kapcsolatban. A Tanács emlékeztet annak fontosságára, hogy minden elfogadott jogszabály teljes mértékben megfeleljen az uniós vívmányoknak és az európai normáknak, beleértve a Velencei Bizottság ajánlásait is. Az EU készen áll arra, hogy további segítséget nyújtson Bosznia-Hercegovinának a reformokhoz és azok folyamatos végrehajtásához, az uniós tagság felé vezető útját elősegítő reformokat is beleértve.
67. A Daytoni békemegállapodással meghatározott intézményi mechanizmusokat illetően Bosznia-Hercegovinának további alkotmányos és választási reformokat kell megvalósítania ahhoz, hogy biztosítani tudja valamennyi polgára számára az egyenlő és megkülönböztetésmentes bánásmódot, mindenekelőtt az Emberi Jogok Európai Bírósága (EJEB) által a Sejdić-Finci ügyben hozott ítélet végrehajtásával. A korlátozott alkotmányos és választási reform tekintetében a Tanács újólal hangsúlyozza, hogy valódi párbeszédre alapuló és az európai normákkal összhangban lévő inkluzív folyamatra van szükség annak érdekében, hogy a választási folyamatban megszűnjön az egyenlőtlenség és a megkülönböztetés minden formája. A Tanács hangsúlyozza, hogy nem szabad olyan jogalkotási vagy politikai lépéseket tenni, amelyek tovább nehezítenék a Sejdić–Finci-ügyben hozott ítélet és a kapcsolódó ügyekben hozott EJEB-ítéletek végrehajtását, illetve tovább mélyítenék a megosztottságot.
68. A Tanács felszólítja valamennyi bosznia-hercegovinai politikai szereplőt, hogy tartózkodjanak és zárkózzanak el a provokatív megosztó retorikától és fellépéstől – ideértve az ország szuverenitásának, egységének és területi integritásának megkérdőjelezését is –, továbbá vessenek véget az elítélt háborús bűnösök dicsőítésének, valamint aktívan mozdítsák elő a megbékélést.

69. A Tanács továbbá ismételten leszögezi, hogy egyértelműen elkötelezte magát Bosznia-Hercegovina mint önálló, egységes és szuverén ország uniós perspektívája mellett.
70. A Tanács komoly aggodalmát fejezi ki a Boszniai Szerb Köztársaságban hozott olyan jogszabályok és az ott indított olyan kezdeményezések miatt, amelyek ellentétesek Bosznia-Hercegovinának az uniós tagság felé vezető útjával, ideértve a szeparatista retorikát és az ország alkotmányos rendjének megkérdőjelezését is. A Tanács helyteleníti a Boszniai Szerb Köztársaságban elfogadott jogszabályt, amelynek értelmében az entitás területén nem alkalmazandók a bosznia-hercegovinai alkotmánybíróság határozatai. A Tanács hangsúlyozza, hogy tiszteletben kell tartani Bosznia-Hercegovina szuverenitását, területi integritását, alkotmányos rendjét – beleértve az alkotmánybírósági határozatokat is – és nemzetközi személyiségét. Minden olyan cselekmény, amely ellentétes ezekkel az elvekkel, komoly következményekkel fog járni.
71. A Tanács megállapítja, hogy az előrelépés korlátozott, és hangsúlyozza, hogy meg kell erősíteni a jogállamiságot, többek között az Ügyészi és Bírói Főtanácsról szóló új törvény, valamint a bíróságokról szóló törvény elfogadásával. Felszólítja Bosznia-Hercegovinát, hogy tegyen határozott lépéseket a korrupció és a szervezett bűnözés elleni küzdelem érdekében, hogy meggyőző eredményeket tudjon felmutatni a nyomozások és ítéletek terén, ideértve a magas szinteket érintő ügyeket is. A Tanács üdvözli, hogy az Europol kapcsolattartó pontja megkezdte a működését. Az alkotmánybíróság határozatait teljes mértékben tiszteletben kell tartani.
72. A Tanács megállapítja, hogy az alapvető jogok területén csak korlátozott erőfeszítések történtek, ugyanakkor üdvözli, hogy a kínzás elleni mechanizmus céljára ombudsmant neveztek ki, és felszólítja Bosznia-Hercegovinát, hogy jelentősen fokozza az emberi jogokkal, a nemek közötti egyenlőséggel és a megkülönböztetés tilalmával kapcsolatos reformtörekvéseket, különösen a kapcsolati erőszak, a nők elleni erőszak és a nemi alapú erőszak elleni küzdelem, valamint az LMBTI-személyek jogainak biztosítása révén.

73. A Tanács sajnálatát fejezi ki a véleménynyilvánítás és a média szabadsága terén tapasztalható visszalépés miatt, és sürgeti Bosznia-Hercegovinát, hogy biztosítsa az újságírók biztonságát, továbbá fenyegetés és erőszak esetén indítson megfelelő büntetőeljárásokat. A Tanács helyteleníti, hogy a Boszniai Szerb Köztársaságban ismét büntetőjogi szankciókat vezettek be a rágalmazásért, és sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a Köztársaság nemzetgyűlése a közelmúltban első olvasatban olyan jogszabálytervezetet fogadott el, amely a civil társadalmi csoportokat „külföldi ügynököknek” minősíti, ami jelentős aggodalomra ad okot.
74. A Tanács üdvözli, hogy némi előrelépés tapasztalható a közigazgatási reform terén, különös tekintettel az információhoz való hozzáférés szabadságáról szóló törvény elfogadására. Elvárja, hogy további lépések megtételére kerüljön sor egy szakszerű és politikamentes közszolgálat biztosítása érdekében. Ezen túlmenően a jogszabályok összehangolásának koordinálása érdekében a Tanács határozottan arra ösztönzi Bosznia-Hercegovinát, hogy dolgozzon ki az uniós vívmányok elfogadására irányuló nemzeti programot.
75. A Tanács üdvözli a migráció kezelésének és koordinációjának javítása érdekében tett pozitív lépéseket, különösen a külföldiekről szóló törvény elfogadását. Felszólítja az országot, hogy teljes mértékben igazodjon az uniós vízumpolitikához, kösse meg a Frontexszel létrehozandó, jogállásról szóló megállapodást az EU-val, és biztosítsa a menedékkjoggal való élés lehetőségét.
76. A gazdasági kritériumok tekintetében a Tanács megállapítja, hogy Bosznia-Hercegovina a működőképes piacgazdaság megteremtésének korai szakaszában tart.
77. A Tanács üdvözli az EUFOR Althaiia megbízatásának megújítását. Az EUFOR Althaiia továbbra is kiemelt szerepet tölt be a bosznia-hercegovinai hatóságok a téren való támogatásában, hogy valamennyi polgár számára biztos és biztonságos környezetet tudjanak fenntartani.
78. A Tanács újólal hangsúlyozza a nemzetközi szereplők közötti együttműködés folytatásának fontosságát, és támogatja a főképviselőnek és hivatalának az 5+2 program végrehajtására irányuló megbízatását.

79. A Tanács arra ösztönzi Bosznia-Hercegovinát, hogy továbbra is aktívan vegyen részt a regionális együttműködésben és a jószomszédi kapcsolatokban, és mielőbb erősítse meg a berlini folyamat keretében létrejött valamennyi regionális mobilitási megállapodást.
80. A Tanács elismerését fejezi ki amiatt, hogy jelentős javulás tapasztalható Bosznia-Hercegovinának az EU közös kül- és biztonságpolitikájához való igazodása terén, ami jelzi az országnak az uniós tagság iránti egyértelmű elkötelezettségét. A Tanács arra ösztönzi Bosznia-Hercegovinát, hogy változatlanul kövesse ezt a pozitív irányvonalat, és felszólítja Bosznia-Hercegovinát, hogy biztosítsa a – többek között Oroszországgal és Belarusszal szembeni – korlátozó intézkedések teljes körű végrehajtását.

KOSZOVÓ

81. A Tanács üdvözli, hogy Koszovó továbbra is elkötelezett az uniós tagság felé vezető út és az ehhez szükséges reformok mellett. Az EU készen áll további segítséget nyújtani Koszovónak az általa bevezetendő reformokhoz és azok folyamatos végrehajtásához, beleértve az uniós tagság felé vezető újtára összpontosító reformokat is. A Tanács várakozással tekint a Koszovónak biztosítandó vízumliberalizáció 2024. január 1-jei hatálybalépése elé.
82. A Tanács üdvözli a választási reform terén elért jelentős előrelépést, amellyel Koszovó az egymást követő uniós választási megfigyelő missziók régóta fennálló ajánlásainak kíván megfelelni, és arra ösztönzi Koszovót, hogy a következő általános választások előtt vezesse be az új jogszabályokat.
83. A Tanács megállapítja, hogy a jogállamiság, a szervezett bűnözés elleni küzdelem és a korrupció elleni küzdelem terén csak korlátozott az előrelépés, és felszólítja Koszovót, hogy javítsa az igazságszolgáltatási rendszer integritásának, függetlenségének és hatékonyságának biztosítását szolgáló meglévő eszközök végrehajtását, és folytassa a közigazgatási reformot. További előrelépésre van szükség az alapvető jogok – ezen belül a nemek közötti egyenlőség –, valamint a nem többségi közösségek és az LMBTI-személyek jogainak hatékony előmozdítása, továbbá a kulturális és vallási örökség teljes körű védelmének biztosítása érdekében. A Tanács sürgeti Koszovót, hogy hajtsa végre a kapcsolati erőszak, a nőkkel szembeni erőszak és a nemi alapú erőszak megelőzéséről és az azokkal szembeni védelemről szóló törvényt. Koszovónak haladéktalanul végre kell hajtania az Alkotmánybíróságnak a Dečani kolostorról szóló határozatát. A Tanács ismételten aggódalmának ad hangot amiatt, hogy Észak-Koszovóban nem biztosított a véleménynyilvánítás szabadsága és korlátozott a médiapluralizmus.

84. A Tanácsot mély aggodalommal tölti el az Észak-Koszovóban – többek között a biztonság terén – fennálló helyzet. Koszovó és Szerbia több egyoldalú lépése, valamint az, hogy a koszovói szerbek kollektíven kiléptek a koszovói intézményekből, és bojkottálták az áprilisi észak-koszovói helyhatósági választásokat, tovább fokozta a feszültségeket. A Tanács határozottan elítéli a koszovói szerb tüntetők által a polgárokkal, a KFOR csapataival, a bűnüldöző szervekkel és a médiával szemben 2023. május 29-én elkövetett erőszakos cselekményeket. A lehető leghamarabb új helyhatósági választásokat kell tartani Észak-Koszovóban, és azokban a koszovói szerbeknek minden előfeltétel nélkül, aktívan részt kell venniük. A koszovói szerbeknek továbbá vissza kell térniük azokba az intézményekbe, amelyekből kiléptek. Koszovónak elő kell segítenie, Szerbiának pedig ösztönöznie kell ezt a visszatérést.

A Tanács emlékeztet arra, hogy a főképviselőnek az EU nevében tett június 3-i nyilatkozatával összhangban az EU visszavonható intézkedéseket vezetett be Koszovóval szemben az észak-koszovói feszültségek enyhítésére szolgáló határozott fellépések elmaradása miatt. A Tanács üdvözli, hogy Koszovó lépéseket tett annak érdekében, hogy eleget tegyen az EU egyes kéréseinek. A Tanács emlékeztet arra, hogy az EU készen áll az intézkedések visszavonására, amint előrelépés történik az EU meglévő kéréseinek teljesítése terén. A Tanács továbbra is foglalkozik majd e kérdéssel, és a főképviselőnek az e kérések teljesítéséről szóló jelentése alapján vissza fog térni rá.

A Tanács újólal hangsúlyozza, hogy semmi nem indokolhatja az erőszakot, és határozottan elítéli a koszovói rendőrség ellen 2023. szeptember 24-én elkövetett erőszakos támadást. A Tanács nyugtázza, hogy a koszovói rendőrség e támadás kapcsán fokozottan együttműködött az EULEX-szel. A Tanács üdvözli a KFOR megerősített jelenlétét, különösen a Koszovó és Szerbia közötti határ / demarkációs vonal mentén. Koszovónak és Szerbiának folyamatos dezeszkalációra kell törekednie, tartózkodniuk kell az olyan egyoldalú és provokatív fellépésektől, amelyek feszültségekhez és erőszakhoz vezethetnek, és be kell szüntetniük a megosztó retorikát. A Tanács emlékeztet arra, hogy az Európai Tanács 2023. október 26–27-i következtetéseivel összhangban a feszültségek enyhítésének a felek általi elmulasztása következményekkel fog járni.

85. A Tanács elvárja, hogy mind Koszovó, mind Szerbia olyan fenntartható megoldást találjon az észak-koszovói helyzetre, amely minden polgár számára garantálja a biztonságot, a védelmet és a részvételi demokráciát.
86. A Tanács azt várja Koszovótól, hogy jóhiszeműen és a kompromisszum szellemében vegyen részt az EU közvetítésével zajló párbeszédben azért, hogy haladéktalanul olyan átfogó, jogilag kötelező erejű megállapodást lehessen elérni Szerbiával a kapcsolatok normalizálásáról, amely összhangban áll a nemzetközi joggal és az uniós vívmányokkal. E megállapodás keretében foglalkozni kell az összes kulcsfontosságú lezáratlan kérdéssel, hozzájárulva ezáltal a regionális stabilitáshoz. A kapcsolatok normalizálása és a párbeszédre vonatkozó kötelezettségvállalások teljesítése alapvető feltétel mindkét fél európai útján, és előrelépés hiányában a felek azt kockáztatják, hogy fontos lehetőségektől esnek el.
87. A Tanács üdvözli a Koszovó és Szerbia közötti kapcsolatok normalizálása felé vezető útról szóló megállapodást és annak végrehajtási mellékletét, amelyeket 2023 februárjában és márciusában fogadtak el, és sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy e megállapodást egyik fél sem hajtotta végre, csakúgy mint olyan egyéb, függőben lévő kötelezettségvállalásokat, amelyekre a főképvisező által vezetett és az EU különleges képviselője által támogatott, az EU közvetítésével zajló párbeszéd keretében került sor. Felszólítja Koszovót és Szerbiát, hogy további késedelem és előfeltételek nélkül teljes mértékben tartsák tiszteletben és hajtsák végre ezeket. Ez magában foglalja a szerb többségű önkormányzatok szövetségének/közösségének létrehozását is. A Tanács üdvözli, hogy Koszovó és Szerbia kész elfogadni az uniós közvetítő által a feleknek benyújtott alapokmány-tervezetet, azzal, hogy ennek alapján további munkára van szükség.
88. A Tanács felkéri az Európai Uniónak a Belgrád és Pristina közötti párbeszédért és más, a Nyugat-Balkán régióját érintő kérdésekért felelős különleges képviselőjét, hogy aktualizálja a Koszovóért felelős, normalizálással foglalkozó különleges munkacsoport következő ülésének napirendjét, hogy az tükrözze Koszovónak a megállapodásból és annak végrehajtási mellékletéből eredő kötelezettségeit.
89. A Tanács újílag hangsúlyozza a Koszovó Szakosított Tanácsai és a Szakosított Ügyészség által végzett munka fontosságát, és hogy támogatja ezt a munkát, továbbá kiemeli, hogy kész segíteni őket megbízatásuk végrehajtásában.

90. A Tanács emlékeztet annak fontosságára, hogy Koszovó szorosan együttműködjön az EULEX-misszióval és más érintett nemzetközi szereplőkkel.
91. A gazdasági kritériumokat illetően a Tanács megállapítja, hogy Koszovó a működő piacgazdaság kialakítása tekintetében a korai szakasz és egy bizonyos felkészültségi szint között helyezkedik el.
92. A Tanács felszólítja Koszovót, hogy sürgősen aktívan és konstruktívan vegyen részt a regionális együttműködési tevékenységekben, továbbá teljesítse a CEFTA és a stabilizációs és társulási megállapodás keretében vállalt kötelezettségeit, többek között azáltal, hogy visszavonja a Szerbiából származó áruk behozatalának tilalmára vonatkozó határozatát. A Tanács üdvözli, hogy Koszovó 2022-ben a szabad mozgásról és a képesítések kölcsönös elismeréséről szóló, a berlini folyamatba tartozó három megállapodást megerősített.
93. A Tanács elismerését fejezi ki amiatt, hogy Koszovó határozottan elítéli Oroszország Ukrajna ellen folytatott agressziós háborúját, egyértelmű geostratégiai irányvonalat követ, és önkéntesen igazodik az uniós közös kül- és biztonságpolitikához és az uniós korlátozó intézkedések további végrehajtásához, ami erőteljes kifejeződése Koszovó stratégiai döntésének és az értékközösségben elfoglalt helyének.

UKRAJNA

94. A Tanács ismét határozottan elítéli Oroszország Ukrajna ellen folytatott agressziós háborúját. A Tanács emlékeztet arra, hogy az Európai Unió rendíthetetlenül támogatja Ukrajna függetlenségét, a nemzetközileg elismert határain belüli szuverenitását és területi integritását, valamint Ukrajna természetes jogát az orosz agresszióval szembeni önvédelemre. Az EU továbbra is támogatni fogja Ukrajnát és az ukrán népet Oroszország jelenleg zajló háborújával szemben, ameddig csak szükséges.
95. A Tanács elismerését fejezi ki Ukrajnának a tagjelölt státusza alapját képező célok teljesítése terén annak ellenére elért jelentős eredményekért, hogy az ország támadás alatt áll.
96. A Tanács nyugtázza a Bizottság Ukrajnáról szóló 2023. november 8-i jelentését és annak ajánlásait, továbbá várakozással tekint az Európai Tanács e kérdéstről folytatandó, közelgő megbeszélése elé.

97. Az EU készen áll további segítséget nyújtani Ukrajnának az általa bevezetendő reformokhoz és azok folyamatos végrehajtásához, beleértve az uniós tagság felé vezető útjára összpontosító reformokat is, és továbbra is elkötelezett amellett, hogy támogassa Ukrajna rehabilitálását, helyreállítását és újjáépítését.
98. A Tanács nyugtázza Ukrajna elkötelezettségét a jogállamiság, valamint az igazságügyi és közigazgatási reformok átfogó és következetes végrehajtása iránt, és üdvözli az e téren elért eredményeket, továbbá arra ösztönzi Ukrajnát, hogy határozottan haladjon tovább ezen az úton, ami továbbra is létfontosságú Ukrajna rezilienciájának megerősítése és a bővítési folyamatban elérendő további előrelépés szempontjából.
99. A Tanács üdvözli, hogy rendelkezésre áll az alapvető jogokra vonatkozó jogalkotási és intézményi keret, továbbá üdvözli Ukrajna médiajogszabályainak az audiovizuális médiaszolgáltatásokra vonatkozó uniós vívmányokkal való összehangolását.
100. A korrupció elleni küzdelmet illetően a Tanács üdvözli a korrupcióellenes intézmények független és hatékony működésének biztosítása terén elért eredményeket. Ukrajnának tovább kell erősítenie korrupcióellenes intézményeit és intézkedéseit, valamint tovább kell javítania a nyomozások és az elítélések terén elért eredményeit, többek között a magas szinten elkövetett korrupcióval kapcsolatos ügyek tekintetében is. Az oligarchák túlzott befolyásának korlátozására irányuló intézkedéseket illetően a Tanács elismeri a kialakított jelentős rendszerszintű megoldásokat, és további előrelépést vár el ezen a téren. A Tanács elismerését fejezi ki azért, hogy előrelépés történt Ukrajna pénzmosás elleni jogszabályainak a FATF-standardokkal való összehangolása terén. A Tanács nyugtázza a nemzeti kisebbségekhez tartozó személyek jogaival kapcsolatban tett lépéseket, és várakozással tekint az elé, hogy a Velencei Bizottság ajánlásainak megfelelően további lépések történjenek.
101. A jelenleg zajló orosz agresszió miatt a monetáris politika végrehajtása és az átfogó gazdasági kormányzás rendkívüli nehézségekbe ütközik Ukrajnában. Az újjáépítési erőfeszítések szempontjából is különös fontossággal bír az ország piacgazdaságának működése, valamint szabályozó hatóságainak, különösen a központi banknak a függetlensége, amely már döntő fontosságú intézkedéseket hozott.

102. A Tanács elismerését fejezi ki azokért az erőfeszítésekért, amelyeket Ukrajna az energiabiztonságnak és az ellátás függetlenségének a fokozása érdekében tett. Az Ukrajna energetikai infrastruktúrája elleni folyamatos támadásokra figyelemmel az EU készen áll arra, hogy továbbra is támogatást nyújtson az ország energiarendszere rezilienciájának megerősítéséhez.
103. A Tanács hangsúlyt helyez arra, hogy az EU–Ukrajna társulási megállapodás, és ezen belül az Ukrajna és az EU közötti, mélyreható és átfogó szabadkereskedelmi térség intenzívebb megvalósítása révén tovább mélyüljön az EU Ukrajnával folytatott ágazati együttműködése, valamint az országnak az uniós belső piacba való integrációja.
104. A Tanács üdvözli Ukrajnának az uniós tagság felé vezető út melletti stratégiai elkötelezettségét, valamint azt, hogy az ország nagymértékben igazodik az EU közös kül- és biztonságpolitikai álláspontjaihoz és korlátozó intézkedéseivel. A Tanács arra ösztönzi Ukrajnát, hogy tartsa fenn ezt a teljes igazodás irányába mutató pozitív tendenciát, összhangban többek között a szuverenitás és a területi integritás elvével.

MOLDOVA

105. A Tanács elismerését fejezi ki Moldovának a tagjelölt státusza alapját képező célok teljesítése terén annak ellenére elért jelentős eredményekért, hogy Oroszország Ukrajna elleni agressziós háborúja és Moldovával szembeni hibrid tevékenységei jelentős kihívásokat támasztanak.
106. A Tanács nyugtázza a Bizottság Moldováról szóló 2023. november 8-i jelentését és annak ajánlásait, továbbá várakozással tekint az Európai Tanács e kérdéstről folytatandó, közelgő megbeszélése elé.
107. Az EU készen áll további segítséget nyújtani Moldovának az általa bevezetendő reformokhoz és azok folyamatos végrehajtásához, beleértve az uniós tagság felé vezető útjára összpontosító reformokat is.
108. Az alapkérdéseket illetően a Tanács elismeri Moldovának a reformfolyamata melletti egyértelmű elkötelezettségét és az általa tett döntő lépéseket, és hangsúlyozza, hogy fontos továbbra is fenntartható és kézzelfogható eredményeket elérni a reformok terén, különösen a jogállamiság, az igazságszolgáltatás és az alapvető jogok területén, beleértve a kisebbségekhez tartozó személyek jogait is.

109. A Tanács arra ösztönzi Moldovát, hogy tegyen további előrelépést az átfogó igazságügyi reform – többek között az átvilágítási folyamat –, valamint a korrupció elleni küzdelem terén, kiemelt kérdésként kezelve az érintett intézmények megerősítését, valamint a nyomozások és az ítéletek terén elért eredmények további javítását, többek között a magas szinten elkövetett korrupcióval kapcsolatos ügyek tekintetében is. A Tanács üdvözli, hogy Moldova rendszerszintű megközelítést alkalmaz az oligarchák befolyásának felszámolását illetően, és a cselekvési terv végrehajtásának folytatására ösztönzi az országot.
110. A Tanács nyugtázza az EBESZ/ODIHR előzetes megállapításait, amelyek szerint a november 5-i helyhatósági választások békések voltak, és azokat bár nehéz körülmények között, de hatékonyan bonyolították le. Ugyanakkor negatív hatások voltak megfigyelhetők a választási folyamatra nézve, nevezetesen a külföldi beavatkozás és a nemzetbiztonsági aggályok miatt bevezetett korlátozó intézkedések következtében. A közelgő elnökválasztásra és parlamenti választásokra tekintettel a Tanács felszólítja Moldovát annak biztosítására, hogy a rosszhindulatú beavatkozás ellen hozott intézkedések összhangban álljanak a nemzetközi normákkal.
111. A Tanács elismerését fejezi ki Moldovának az Oroszország által végzett példátlan hibrid tevékenységekkel szemben tanúsított rezilienciájáért, és újólaj megerősíti az EU e téren nyújtott, többek között az EU moldovai köztársasági partnerségi missziója révén biztosított támogatását.
112. A Tanács elismerését fejezi ki azokért az erőfeszítésekért, amelyeket Moldova az energiabiztonságának és az energiaellátása függetlenségének a fokozása érdekében tett. Moldovának tovább kell növelnie termelőkapacitását, és javítania kell a megújuló energiával és az energiahatékonysággal kapcsolatos intézkedéseket, különösen a moldovai támogatási csomag segítségével.
113. A Tanács nyugtázza a gazdasági és pénzügyi ágazat reformja terén elért eredményeket, ugyanakkor kiemeli az átalakító hatású gazdasági reformoknak, az ágazati együttműködésnek és Moldova uniós belső piacba való integrációjának fontosságát, amelyek alapját az EU és Moldova közötti társulási megállapodásnak, és ezen belül a mélyreható és átfogó szabadkereskedelmi térség intenzívebb megvalósításának kell képeznie.

114. A Tanács üdvözli, hogy Moldova folyamatos erőfeszítéseket tesz a közigazgatás és az államháztartási gazdálkodás keretének megerősítése érdekében, és felszólítja Moldovát, hogy minden szinten erősítse tovább a közigazgatási és intézményi kapacitását. Továbbra is rendszerszintű együttműködést kell folytatni a civil társadalommal a reformok terén, és ennek keretében megfelelőbb időben átláthatóbb konzultációkat kell folytatni a jogalkotási folyamat során.
115. A Tanács újólal hangsúlyozza, hogy támogatja a Moldovai Köztársaság nemzetközileg elismert határain belüli szuverenitását és területi integritását.
116. A Tanács üdvözli, hogy Moldova határozott és elvi álláspontja szerint elítéli az Ukrajna elleni orosz agressziót. A Tanács üdvözli Moldovának az uniós tagság felé vezető út melletti stratégiai elkötelezettségét, valamint azt, hogy az ország a korábbihoz képest jelentősen nagyobb mértékben igazodik az EU közös kül- és biztonságpolitikai álláspontjaihoz és korlátozó intézkedéseire. A Tanács arra ösztönzi Moldovát, hogy tartsa fenn ezt a teljes igazodás irányába mutató pozitív tendenciát, összhangban többek között a szuverenitás és a területi integritás elvével.

GRÚZIA

117. A Tanács nyugtázza a Bizottság Grúziáról szóló 2023. november 8-i jelentését és annak ajánlását, továbbá várakozással tekint az Európai Tanács e kérdérről folytatandó, közelgő megbeszélése elé.
118. A Tanács felszólítja Grúziát, hogy mutasson egyértelmű elkötelezettséget az uniós értékek iránt, érjen el további előrelépést a reformprogram terén, továbbá inkluzív, érdemi és visszafordíthatatlan módon teljesítse a Bizottság által meghatározott feltételeket annak érdekében, hogy további előrelépést tegyen a jövőbeli uniós tagság felé.
119. A Tanács nyugtázza, hogy a grúz nép túlnyomó többsége valóban az ország uniós tagságát kívánja. A Tanács üdvözli az összességében megfelelő jogalkotási keret és intézményi felépítés, valamint az élénk civil társadalom – többek között az ellenőrző szerepet betöltő szervezetek – meglétét, és emlékeztet arra, hogy ezek az elemek szilárd alapot biztosítanak Grúzia számára a demokratikus és jogállamisági reformok előmozdításához.

120. A bővítéssel kapcsolatos alapkérdések néhány elemét illetően a Tanács nyugtázza mindenekelőtt a közigazgatási reform, a közbeszerzés és a gazdasági reformok terén összességében elért eredményeket. A Tanács üdvözli, hogy Grúzia általában véve felkészült a tagsággal járó kötelezettségek teljesítésére, egyúttal arra ösztönzi az országot, hogy folyamatosan hangolja össze jogszabályait az uniós vívmányokkal és normákkal, tovább mélyítve az EU-val folytatott ágazati együttműködést, amelynek alapját az EU és Grúzia közötti társulási megállapodás, és ezen belül a mélyreható és átfogó szabadkereskedelmi térség intenzívebb megvalósításának kell képeznie. A Tanács arra ösztönzi továbbá Grúziát, hogy folytassa a vízumliberalizációs kritériumok teljesítését.
121. A Tanács felszólítja az összes grúziai politikai szereplőt, hogy folytassanak konstruktív együttműködést és párbeszédet, vessenek véget a megosztottságnak, és tartózkodjanak az olyan cselekményektől, amelyek tovább mélyíthetik a politikai feszültségeket, és akadályozhatják az ország demokratikus intézményeinek működését, illetve az ország reformprogramjának megvalósulását. A Tanács emlékeztet továbbá arra, hogy Grúzia kötelezettséget vállalt a civil társadalom szabad működésének garantálására, valamint arra, hogy biztosítsa a civil társadalomnak a politikai döntéshozatali folyamatban való aktív, inkluzív és érdemi részvételét. Ez biztosítaná azt, hogy jobb és fenntarthatóbb eredményeket lehessen elérni az alapkérdések – mindenekelőtt a jogállamiság és az alapvető jogok – területét érintő reformok terén.
122. A Tanács hangsúlyozza továbbá, hogy küzdeni kell a dezinformáció, a külföldi információmanipuláció, valamint az EU és annak értékei ellen irányuló beavatkozások ellen, és felszólítja Grúziát, hogy tegyen érdemi lépéseket ennek érdekében.
123. A Tanács újílag hangsúlyozza, hogy a demokratikus intézmények megfelelő működését, valamint az igazságszolgáltatással és a jogállamisággal kapcsolatos reformokat az országnak továbbra is prioritásként kell kezelnie. A Tanács kiemeli, hogy az európai normákkal és a Velencei Bizottság ajánlásaival összhangban tovább kell erősíteni és garantálni kell valamennyi állami intézmény – különösen a bírósági, az ügyészségi és a monetáris intézmények – teljes függetlenségét, elszámoltathatóságát és pártatlanságát. A Tanács hangsúlyozza, hogy jelentős eredményeket kell felmutatni a korrupciós és a szervezett bűnözéssel kapcsolatos ügyek kivizsgálása terén, valamint a tekintetben, hogy rendszerszintű megközelítést alkalmazva az oligarchák befolyásának felszámolását célzó intézkedéseket hajtsanak végre.

124. A választási reform tekintetében a Tanács emlékeztet arra, hogy a demokrácia megerősítése szempontjából továbbra is létfontosságú egy, az európai és nemzetközi normákkal összhangban álló szilárd keret megléte. A Tanács felszólítja Grúziát, hogy garantálja a szabad, tisztességes és versenyen alapuló választási folyamatot – nevezetesen 2024-ben –, és maradéktalanul hajtsa végre az EBESZ/ODIHR és az Európa Tanács/Velencei Bizottság által a korábbi választások kapcsán tett ajánlásokat.
125. A Tanács újólá hangsúlyozza, hogy Grúziának lehetővé kell tennie az alapvető jogok teljes körű érvényesülését, beleértve a tömegtájékoztatás szabadságát és sokszínűségét, a véleményalkotás, a gyülekezés és a véleménynyilvánítás szabadságához való jogot, valamint az LMBTI-személyek megfélemlítéssel, erőszakkal és megkülönböztetéssel szembeni védelmét.
126. A Tanács megerősíti, hogy az EU támogatja Grúzia nemzetközileg elismert határain belüli szuverenitását, függetlenségét és területi integritását, és hangsúlyozza, hogy az EU továbbra is szilárdan elkötelezett a békés konfliktusmegoldás, valamint az el nem ismerési és közeledési politikája mellett, amely elkötelezettség többek között az EU Grúziában jelen lévő megfigyelő missziója révén jut érvényre.
127. A Tanács hangsúlyozza az azzal kapcsolatos erőteljes elvárását, hogy Grúzia jelentősen nagyobb mértékben igazodjon az EU közös kül- és biztonságpolitikai álláspontjaihoz és korlátozó intézkedéseikhez, összhangban többek között a szuverenitás és a területi integritás elvével. Felszólítja továbbá Grúziát, hogy prioritásként fordítsa meg a negatív tendenciát, és tegyen előrelépést e téren a teljes igazodás irányába. Ez egyértelmű jele lenne az ország uniós tagsággal kapcsolatos stratégiai döntésének. A Tanács arra ösztönzi Grúziát, hogy továbbra is folytasson megfelelő együttműködést az EU-val az uniós korlátozó intézkedések kijátszásának megelőzése érdekében, beleértve az Oroszországgal és Belarusszal szemben hozott intézkedéseket is.